

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit - vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. januarja 1909.

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Šola in varčnost. Akcija za unapreženje uljarstva u Dalmaciji. Važnost knjigovodstva za kmečkega gospodarja. Zadružni pregled. Vprašanja in odgovori. Gospodarske drobtine. Pregled poslovanja hranilnic in posojilnic. Občni zbori.

Šola in varčnost.

Naučno ministerstvo je na dež. šolske oblasti izdalo naslednji odlok, na katerega opozarjamo naše hranilnice in posojilnice:

„Po § 72. šolskega in učnega reda z dne 29. septembra 1905 se imajo otroci v ljudski šoli med drugim tudi primerno vzgajati k varčnosti in naj se z ozirom na veliko narodnogospodarsko važnost hranilnic pouče o njih pomenu in se navajajo, da plodonosno nalagajo svoje male prihranke. Snovanje lastnih šolskih hranilnic je z ozirom na pomisleke, ki jih imajo proti njim v posameznih deželah, dopustno le s privoljenjem deželne šolske oblasti. V novjšem času so številni hranilni zavodi za hranjenje manjših zneskov uvedli nov način s tem, da izdajajo „domače hranilnice“ (nabiralnike). Ta način obstoji v tem, da hranilnica posodi hranilec zaprt nabiralnik, ki je last hranilnice, pri kateri ostane ključ v varstvu. Ko ima hranilec primeren znesek v nabiralniku, v katerega je djal več manjših prihrankov, vzame se ta znesek iz nabiralnika vpricho tistega, ki ga je prinesel, potrdi se v vložni knjižici, ki se obenem z izpraznjenim nabiralnikom

izroči hranilec, in se zaobrestuje. Hranilec je dano na prosto voljo, da v slučaju potrebe dvigne del svoje vloge, toda le do zneska, ki ostane v hranilnici kot varščina za izposojeni nabiralnik.

Če se pa nabiralnik vrne, more se dvigniti tudi ta znesek z obrestmi vred. Na to se opozarjajo ravnateljstva in okrajni šolski sveti, da primerno vspodbujajo šolsko mladino, da uporablja nabiralnike.

Glede otrok obiskujočih ljudske in meščanske šole se okrajnim šolskim svetom naznanja sledeče: Ker utegnejo pomisleki, ki večkrat obstoje proti osnutku lastnih šolskih hranilnic, odpasti, če se bodo plodonosno nalagali manjši prihranki šolskih otrok — eventuelno s sodelovanjem šole — in se v ta namen rabili domači nabiralniki, povabijo naj se krajni šolski sveti in šolska vodstva, da dejansko sodelujejo pri tej zadevi. Sodelovalo naj bi se pred vsem v tem smislu, da bi se v šolskem kraju ali njega bližini obstoječim hranilnim zavodom priporočala uvedba „domačih nabiralnikov“; učitelji pa naj bi otroke kar naravnost

pozivali k rabi teh nabiralnikov, jih o priliki poučevali in s vprašanji, ki bi vzbujala zanimanje, jih navajali, da bi rabili „domače hranilnike“. Kjer pa dopuščajo krajevne razmere, se priporoča, da šola naravnost vpliva, da se uvedejo „domači hranilniki“ in da posredujejo promet med varčujočimi otroci in hranilnimi zavodi.“

Tako odlok naučnega ministrstva, ki je gotovo umesten in času primeren, ker so hranilnice in posojilnice že povsod močno razširjene. Naj bi naše denarne zadruge upoštevale, koliko dobrega lahko store, če uvedejo ta novi pripomoček za varčevanje. Zadržna Zveza je svojim članicam razpečala že dokaj nabiralnikov, vendar moramo priznati, da so posojilnice doslej kazale premalo zanimanja za to moderno sredstvo, s katerim se povspesuje smisel za varčevanje posebno pri tistih, ki jim je tega najbolj treba — pri mladini.

Zlasti v današnjih časih je treba mladino navajati k varčevanju in ji pravočasno vcepljati to čednost, ker se hitro širijo razne nove potrate, ki izpodrivajo smisel za staro, priprosto, koristno. Vzgojevalna vrednost in praktična korist nabiralnikov je brez dvoma tolika, da je vredna malega truda, ki je združen z agitacijo za njih splošno uvedbo.

Posebno je priporočati tistim hranilnicam in posojilnicam, da si omislijo nabiralnike, v katerih okolišu ima mladi svet kaj več prilike za samostojen zaslužek. V bližini mest, v industrijskih krajih ali v krajih, kjer obstoji kakšna domača obrtnija, tu povsod so nabiralniki pred vsem umestni. Marsikaka vsotica bi tu prišla v posojilnico, tako pa gre za ničvredno čifutsko blago ali se porabi kako drugače po nepotrebnem, dostikrat celo naravnost v lastno škodo.

Poleg tega naj vodstva naših denarnih zadrug pomislijo, da je ena glavnih nalog hranilnic in posojilnic, da povspesujejo varčevanje. Prvič zato, ker tvorijo v hranilnico se stekajoče hranilne vloge večidel njen

obratni kapital in drugič, ker so naše zadruge — pred vsem hranilnice in posojilnice — poklicane, da delujejo za splošni blagor ljudstva. Zato se ne sme prezirati nobenega sredstva, ki more v tem oziru vplivati vzgojevalno in pridobivati ljudi za umno in pametno gospodarstvo, posebno kar se tiče denarja.

Naše hranilnice in posojilnice bodo gotovo storile socialno dobro delo, ako bodo obračale večjo pozornost domačim nabiralnikom. Za pojasnila naj se obrnejo na Zadržno zvezo, ki posreduje nabavo nabiralnikov svojim članicam.

Tiste članice, ki imajo domače nabiralnike uvedene že več časa, pa prosimo, da nam sporoče svoje tozadevne izkušnje, da jih objavimo v „Narodnem Gospodarju“, da se pouče o tem predmetu tudi druge hranilnice in posojilnice.

K.

Akcija za unapregjenje uljarstva u Dalmaciji.

Prošle je godine ministarstvo poljodjelstva odaslalo u Dalmaciju stručnjaka g. Ferd. Artmann-a, te mu povjerilo zadaću, da povede akciju za unapregjenje uljarstva. Finansiranje te akcije — prilično veliki iznos —, preduzela je naša Zadržna Sveza. Gosp. Artmann je u jednom od zadnjih brojeva lista „Opće Zadržne Zveze“ u Beču, objelodanio izvješće o dosadanjem svom radu. Mislamo, da će zanimati naše Zadruge, pa ga zato donášamo u prevodu.

Prošle se je godine, pod upravom centrale u Spljetu, priredilo fino ulje u sedam krajeva — u prvom redu u Orašcu, Trstenom, Brsečinama, Gjenoviću i Žmanu, — dijelom služeći se sa starim a dijelom novim savršanim strojevima. Kakvoća je u opće bila dobra, te smo duboko uvjereni, da će se nastavljajući započeti rad, odstraniti ona pomanjkanja, koja su se opazila kod nekih partija. Treba ipak priznati, da je jedan

dio ulja, izragjen sa starim strojevima, bio bez ikakve mane. Ova su ulja bila pohvaljena od Povjerenstva u Spljetu, te su naišla i na osobito radosno priznanje velike trgovine.

God: 1907, Ministarstvo je Poljodjelstva ustanovilo u Spljetu „Centralno Skladište“ namjerom da isto bude početak centralizacije priregjivanja finog ulja ujedno sa centralizacijom prodaje. Pomenuto je skladište preuzelo do konca septembra 1907, 500 kv: maslinova ulja. Može se reći, da je izuzevši nekoliko partija, posredovanjem te centrale, bilo prodano sve dalmatinsko ulje prošlegodišnje ljetine.

Fina su ulja bila razdijeljena u četiri tipa, obzirom na više ili manje davanje (truttato), na boju, ukus, mast i masnu kiselinu. — Ovom zgodom se je ponovno konstatirala od nas predviđena, činjenica, da je potrebno nekoja dalmatinska ulja, križati sa drugom vrstom ulja a da se uzmognu dobro prodati. To je sa tehničke strane, najvažnija prednost centralizovane radnje.

Pošlo je za rukom dobiti za fina ulja od 118 — 140 K po kvintalu. Taj rezultat nadmašuje svako naše očekivanje, tim više pošto se zna, da je trgovina ulja prama dalmatinskom finom ulju bila do nedavna u velikoj rezervi. Osobitim pak zadovoljstvom konstatujemo, da je dobrom uspjehu doprinijelo napredujuće poboljšanje položaja na trgu i pravo zadovoljstvo raznih, novo pridobljenih, velikih tvrdkâ.

E da se uzmogne zaključiti ozbiljan posao, moralo se s početka popustiti u cijenama i sasvim tim pošlo je poslije za rukom, u svakom poslu približavati se sve to više onim cijenama, koje se plaćale za fina ulja u barilim, extra fina tuniška i španjolska ulja. Za nekoje partije, postigle su se u Trstu i u Gjenovi cijene, potpuno jednake onima, za najfinija ulja u barilima.

Očekivati je, da će se nastavljajući ovom akcijom dognati cijene do onih, koje se plaćaju za najfinija ulja u barilu i da će

prama tome proizvagjači biti potpuno naplaćeni za njihov trud i njihove više izdatke.

Uprkos ovogodišnjem uspjehu, mi smo ipak uvjereni, da je potrebno poduzeti još razne korake, u svrhu boljeg utilizovanja domaćeg ulja i osiguranja trajnog interesa trga.

Nadamo se, da će postignutim rezultatom biti zadovoljni posjednici i uljarske zadruge, pa da će nam jednakom susretljivošću biti i nadalje pri ruci u našem doprinosanju za poboljšanje produkcije i prodaje dalmatinskog ulja.

Posebno treba istaknuti interes, na koji su naišla naša fina ulja kod raznih tvornica ribljih konzerva u tuzemstvu i inozemstvu. Gojimo nadu, da će se dobro raspoloženje austrijskog konservnog obrta i u buduće sačuvati i da će nam biti omogućeno i ove godine poslužiti onom vrsti ulja koju mi specijalno priregjujemo za njihovu porabu. To želimo tim više, pošto se obrt za priregjivanje konservâ, nalazi u stanju sve većega napredovanja.

Dobili smo prvu Bečku tvrtku masti za hranu, kao isključivu predstavnicu za Beč i Dolnju Austriju, te se nadamo, da ćemo time otvoriti novu progju našem domaćem proizvodu.

Bio je pokušán eksport ulja i preko mora, da se praktično iskusi, je li naše ulje pripravno za transport u vruće zemlje.

Ne možemo, a da ne spomenemo, kako je u kupovanju ulja pokazalo veliko zanimanje ovgješnje trgovstvo. — Imamo već više naručaba i pitanja za novo ulje od tvrdka, s kojim smo bili i prvi put u svezi. — Na žalost, radi slabog ovogodišnjeg roda, neće se dobiti ona količina, koju bi mi već danas mogli prodati. U svakom slučaju — koliko do nas bude stalo — mi ćemo sve učiniti e da udovoljimo pitanjima naših kupaca i da time ne izgubimo ono, što smo ove godine postigli velikim radom i žrtvama. Apelujemo na sve dalmatinske

proizvajgače ulja, da ove godine učine što više finog ulja i da se tako pridruže našem djelu u svrhu, da se ne ustavi napredak ove akcije.

Usljed ovogodišnjih dobrih rezultata, ustanovile su se dvije uljarske zadruge u sjevernom dijelu Dalmacije, a već se takove ustanove pripravljaју i u ostalim krajevima zemlje. S veseljem ćemo pak primati svačije predloge i podupirati započeto priregjivanje finog ulja. —

Važnost knjigovodstva za kmečkoga gospodarja.

Od vseh strani prihajajo dandanes lepi nasveti, kako naj si pomaga kmečki gospodar.

Prvi svetuje: Opuščajte pridelovanje žita, sejte kolikor mogoče veliko detelje in drugih krmskih rastlin!

Od druge strani slišiš: Proč s sedanjo mršavo živino, na njeno mesto mora čedna živina, ki se bo smela prištevati vsaj h kaki pasmi!

Še tretji svetujejo: Kmetovalec, brez močnih krmil ne dobiš dandanes od svoje živine na noben način popolnih dohodkov. Zato naročuj in krmi razne tropine in druge odpadke raznih tovarov!

Vsled pomanjkanja delavcev svetujemo rabiti razne stroje v kmetijstvu, vsled pomanjkljive in slabe, kisle krme priporočajo osuševanje in namakanje travnikov, drenažo in vodotoke in tisoč drugih rečij.

Marsikdo vse to posluša, miga z rameni, morda tudi preče blagohotno: „O ja, to bi vtegnilo biti dobro!“ v ostalem pa ostane vse pri — starem.

Gospodar premalo misli in premišljuje o svojih gospodarskih tehničnih in trgovskih zadevah. To pa mnogokrat stori, ker nima prave podlage za razmišljanje o svojem gospodarstvu, ker se ne more sklicevati na

nikake natanko zabilježene podatke, ker nič — ne zapisuje.

Vsled tega gospodari kar naprej tje v en dan. Ne ve, ali mu kaka gospodarska panoga, recimo pridelovanje krompirja, prinese kaj čistega dobička ali nič, da se je zastonj mrcvaril v poletnem solncu, ali pa ima morebiti celo izgubo, da je moral dodati iz lastnega žepa nekaj denarja, da je pridelal krompir, mesto da bi mu skupiček za krompir vrnil vse stroške za obdelovanje in še nekaj po vrhu kot čisti dohodek.

Da se kmet, ki nič ne zapisuje, ne bo rad udal, da bi si kupil umetnega gnojila ali močnih krmil ali lepo kravo v hlev, je lahko umljivo. On vidi le strošek pri tem; za večji dohodek pa ne ve, ker tudi nima pojma, koliko je bilo dohodkov preje brez teh stroškov.

Napredek, kakršnakoli izpremembra v kmetijstvu na dobro stran, je torej silno težka brez knjigovodstva.

Že stari Grki so imeli zapisano nad vrati imenitnega tempelja v Delfih: „Gnothi sautón;“ to je „Spoznav samega sebe!“

Glejte, slovenski gospodarji, če hočete natančno spoznati, kje vas v kmetiji čevelj žuli, kje imate preveč stroškov, kje premalo dohodkov, kje bi jih bilo lahko več, opri- mite se, prosim vas, vsaj najenostavnejšega, pa popolnoma priprostega knjigovodstva!

Ker je denar takorekoč kri v gospodarskem telesu, za to morate najpreje natančno vedeti, koliko te krvi prihaja v vaše žile in koliko se je izteka ven, to je voditi morate „blagajniški dnevnik“.

Koliko uspeha boste imeli gospodarji samo s tem v svojem gospodarstvu, ako se navadite vsaj denarne prejeme in izdatke natančneje zapisovati!

Treba je zato čisto priprostega zvezčka za nekaj vinarjev. Na lihe strani, to je na 1., 3., 5., 7., itd. se napiše zgorej „Dohodki“, na sode strani (2., 4., 6., 8., itd.) pa „Izdatki“.

Vsak prejemek naj bo označen čisto na kratko, toda razločno in dovolj jasno; zraven pa ne pozablajmo na datum, to je mesec in dan, kedaj da se je kaj izdalo ali prejelo.

Pravo veselje za gospodarja je „Koledar za kmetovalca“ za l. 1909, ki ima poleg podučne vsebine iz raznih kmetijskih panog (krmljenje živine, z interesantnimi tabelami, pravilna uredba naših hlevov, obdelovanje travnikov, gnojenje, sadjarstvo, živinske bolezni in njihovo lečenje, ravnanje z gozdom, pomen in organizacija kmetijskih zadrug) tudi poseben oddelek nalašč za knjigovodstvo. V želji, da bi naši gospodarji porabili ta oddelek prav vestno za zapisovanje, priporočamo ta koledar.

Šele na podlagi dobrih večletnih zapisov bo mogel reči slovenski gospodar:

„Dobro poznam samega sebe kot gospodarja, kot kmetovalca, kot razumnega poljedelca.“

Kakor ni mogoče poboljšati se na duši, ako človek ne pozna samega sebe, ako ne izprašuje večkrat svoje vesti, tako ni mogoče gospodarsko izboljšanje brez knjigovodstva, ki postane za lastnika z leti najboljše „gospodarsko ogledalo vesti“.

Knjigovodstvo nam pove, ne samo koliko, ampak tudi čemu smo porabili denar. Pove nam, koliko smo izdali za obdelovanje polja, koliko za osnaževanje in košnjo travnikov, koliko za rejo živine, z eno besedo, koliko stroškov smo imeli s posameznimi vejicami, ki tvorijo celotno drevo našega gospodarstva.

Ravno tako pa razvidimo iz svojih knjig tudi, koliko nam je prinesla ena ali druga panoga dohodkov. Mari to ni imenitno, da veš, gospodar?

Le na ta način dobiš podatke, s kojih pomočjo lahko izračunaš, kako se ti izplačuje kaka stvar v gospodarstvu, tvoje delo in skrbi.

Pa še nečesa važnega te bode učil tvoj blagajniški dnevnik: varčnosti. Šele ob koncu

leta, v katerem si vsak izdatek vestno zapisaval, boš uvidel, kakšne nerazmerno velike vsote izdajaš za reči, ki bi bile popolnoma lahko izostale: za tobak, za pijačo brez žeje, za igrače otrokom, za obleko itd.

Izprevidel boš kmalu, kje izdajaš preveč in prišel boš do sklepa večje pridnosti, kjer je je bilo premalo.

Tudi za kmečke fante in dekleta, posebno za one, ki imajo kaj zaslužka, v prvi vrsti velja to poslom, bi bilo zapisovanje stroškov neizmerne koristi. Marsikak fant bi manj pil in kadil in menj hodil na vas, marsikaka dekle bi se menj lišpala, ako bi vse zapisovala in videla na konci leta, kake velike vsote izmetavata za same nepotrebne neumnosti.

To bi bila korist knjigovodstva za kmeta kot zasebnega gospodarja.

Pa tudi celemu našemu narodu bi od sile prav prišlo, ako bi mnoge družine natančno zapisovale svoje dohodke in stroške.

Na to opozarja drž. poslanec dr. Krek (glej „Društveni govornik“ I., str. 9 13).

„Pri nas“, pravi, „nimamo še nobenih podatkov v tem oziru, namreč koliko trosijo povprečno slovenske družine na leto za hrano, koliko za obleko, za stanovanje, za kurjavo, koliko za druge reči kot so: skrb za izobrazbo, ki je vsakemu človeku nujno potrebna. Saj se le po pameti ločimo od živali; čim več kdo zna, toliko lažje rabi svojo pamet. Semkaj spada tudi skrb za zdravje, za cerkev, zabavo itd.“

Jasno je, da so ljudje toliko bolj premožni, kolikor več jim na leto ostane denarja po odbitih stroških za hrano. Zanimivi so v tem oziru nekateri podatki iz preje omenjene knjige.

V zedinjenih državah severne Amerike ostane poprečno vsakemu človeku na leto po K 528 izven hrane, to je na vsakih 100 K dohodkov celih 62·4 K ali 62·4 %; Angležem ostane 62·2 %, Francozom 59·9 %,

Nemcem v rajhu 48 2 $\frac{0}{10}$, Avstrijcem 46·9 $\frac{0}{10}$, Lahom 46 $\frac{0}{10}$, Rusom 39·9 $\frac{0}{10}$.

Ker so v teh številkah pomešani milijarderji in milijonarji skupaj z berači, so te številke sicer zanimive, toda ne podajajo nobene jasne slike, kako se godi revnejšim stanovom. Vzemimo le vbožne slovenske pokrajine. Ko bi naš kmet, naš mali roko-delec ali delavec v mestu in na deželi natančno zapisoval vse, kaj menite, koliko bi mu še ostalo po odbitih troških za hrano?

Naj sledi še drug vzorec, ki kaže, za čem še stremimo, ko priporočamo našim gospodarjem in gospodinjam knjigovodstvo.

Francoski družboslovec Leplé (Le Play) je poizvedel najpreje, koliko izdatkov da imajo na leto posamezne družine; potem pa je te troške porazdelil na posamezne glave v družini. Dobil je sledeče podatke:

Celotni izdatki za 1 glavo so bili:
50 — 100, 200 — 250, 500 — 600, 1000 — 1500 K,

Od teh izdatkov je prišlo na hrano $\frac{0}{10}$

61·8	54·6	49·46	28
------	------	-------	----

na obleko $\frac{0}{10}$,

16·2	15·4	16·2	8
------	------	------	---

na stanovanje $\frac{0}{10}$.

5·4	6·7	10·6	6·7
-----	-----	------	-----

na kurjavo $\frac{0}{10}$,

5·4	4·7	5·2	3·1
-----	-----	-----	-----

na vse drugo (zdravje, izobrazba, cerkev, razvedrilo i. t. d.) pa $\frac{0}{10}$,

11·2	18·6	18·54	54·2
------	------	-------	------

Iz tega jasno vidimo, kako da je življenje reveža v prvi vrsti borba za vsakdanji kruh. Večina vsakdanjega zaslužka gre za živež, vse druge potrebe so postranska stvar, pri tem pa trpi njegovo zdravje, izobrazba, sploh telo in duša.

V tem oziru tedaj pri nas še ni podatkov.

Dobiti jih moramo, ako hočemo spoznati same sebe, ako hočemo zvedeti, kako se nam godi kot celokupnemu narodu in ako hočemo okrepiti zmisel za zboljšanje celega našega narodnega gospodarstva.

Vsak pri tem lahko pomaga. Vsak naj natančno zapisuje dohodke in stroške v celi

svoji družini; podatki se bodo zbirali in priobčili; na podlagi teh podatkov bodo učeni možje lahko opisali, kako živi in trpi naš narod, pokazali pa tudi pota, kako bi mogel priti na boljše. Le s takimi resničnimi podatki v rokah bodo zamogli naši poslanci v deželnih in v državnem zboru prisiliti na pomoč deželo in državo.

Vsak gospodar naj torej natančno zapisuje vse dohodke in stroške in čemu jih je imel.

Na koncu leta pa naj zbere skupaj in sešteje zneske, ki jih je izdelal za hrano, za obleko, stanovanje, kurjavo, zdravje, izobrazbo, cerkev, razvedrilo in druge reči.

Vedel bo potem, kako da stoji, pa tudi, kje mu je prijeti, da svoje razmere v dobro spremeni.

Zadružni pregled.

Slovenska hranilnica in posojilnica v Ameriki. Slovenski izseljenci so si v Čikagi osnovali „Slovensko hranilnico in posojilnico“.

Generalne revizije na Spodnjem Avstrijskem. Na Spodnjem Avstrijskem deluje 536 rajfajznovk z okoli 60.000 člani in tudi s približno tolikim številom vlagateljev. Kakor v več drugih avstrijskih deželah izvršuje tudi tukaj revizijo deželni odbor po svojih uradnikih. Lansko leto so bile pri mnogih rajfajznovkah izvršene generalne revizije, h kateri pridejo vsi dolžniki in vlagatelji zadruga. Zato traja taka revizija pri večjih zadrugah po cel teden in tudi dalje. O revizijah je bilo obveščenih 26.000 oseb. Pri 300 zadrugah je deželni odbor dolžnike in vlagatelje pismeno obvestil o višini dolga, oziroma hranilne vloge. Pri tej priliki se je dognalo, da 7000 zadružnih funkcionarjev vestno izvršuje svoj brezplačni posel. Pri teh revizijah, ki se opravljajo z največjo natančnostjo, so zasledili pri neki posojilnici poneverjenje nekoliko tisoč kron, katero je zakrivil blagajnik. Zadruga ne bo trpela škode, ker se bo primankljaj pokrila s premoženjem blagajnikove žene. Podobne revizije vpeljujejo tudi drugod zadružne zveze. V kreditnih poslih je treba v resnici najstrožje kontrole, ker hranilnicam in posojilnicam izroča v varstvo denar kmetsko ljudstvo, in sicer dostikrat tako, ki premore zelo malo.

Zadružna lastna produkcijska. Velika nakupovalna družba nemških konzumnih zadrug zgradi na Saksonskem svojo lastno tovarno za izdelovanje mila. Predno je dobila koncesijo, je imela velike sitnosti. Mestna zastopstva v več krajih so ji kratko malo odrekla dovoljenje, da bi smela izvrševati tak obrt. Slednjič ji je dal dovoljenje za izvrševanje tovarniškega podjetja mestni svet v Gröba na Saksonskem. V ravno tem kraju namerava družba napraviti tudi tovarno za papir in papirnate izdelke. Večja konzumna društva so si že napravila lastne pekarnice in mesnice, zdaj bo pa tudi njihova centrala pričela s podjetji, v katerih se bo izdelovalo blago, ki ga konzumi najbolj potrebujejo. Na Angleškem so konzumna društva v tem oziru že precej naprej. Upajo, da bo tudi na Nemškem napredek lažji, ko se je posrečil prvi in najtežavnejši poizkus.

Evropske velike nakupovalne družbe. Nabavne zadruge, pred vsem konzumna društva, se združujejo — kakor znano — v velike nakupovalne družbe, da si na debelo nabavljajo svoje potrebščine. Take družbe so osnovane skoro po vseh evropskih državah. Njihov promet je velikanski, kakor dokazujejo naslednji podatki.

Na Angleškem je znašal promet velikih nakupovalnih družb l. 1907 okoli 595, na Škotskem 180, na Nemškem 72, na Danskem 49, v Švici 14, na Ogrskem 12, v Avstriji 9, na Finskem 8·5, na Francoskem 5, v Belgiji 3, na Švedskem 2·7, na Nizozemskem 2, na Ruskem 0·5, in na Norveškem 0·2 milijona kron.

Skupni promet imenovanih zadružnih podjetij je dosegel tega leta torej skoro eno milijardo kron. Impozantno število, pri katerem pa je sama Angleška udeležena več nego za polovico.

Če pa vpoštevamo pri teh vsotah število prebivalstva dotičnih držav, dobimo nekoliko drugačno razmerje. V primeri z množino prebivalstva so namreč škodske nakupovalne družbe prodale blaga za 40 kron, angleške in danske za 20, švicarske za 5, finske za 4, nemške za 3, ogrske za 2, švedske za 1, belgijske za 0·9 avstrijske za 0·8, nizozemske za 0·7, norveške za 0·5, francoske za 0·3 krone na vsakega prebivalca.

Avstrija, ki je v prejšnjem primeru stala na 7. mestu velikih nakupovalnih družb glede njihovega celotnega prometa, pride še le na 10. mesto, če se celotni promet porazdeli na vse prebivalstvo. Avstrijske pokrajine so torej v tem oziru primeroma še slabo organizirane.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 1. (Hranilnica in posojilnica Kr. p. T.) Ali je dopustno, da voli občni zbor nadzorstvo, ne da bi se vabilo na občni zbor objavilo v listih?

Odgovor 1. Za presojo tega vprašanja je merodajno poleg zakonitih določb to, kar v tem pogledu predpisujejo Vaša pravila. V teh pa je določeno, da voli nadzorstvo samo občni zbor, ki pa more seveda veljavno sklepati le tedaj, če je bil pravilno sklican v smislu Vaših pravil, t. j. da je bil sklican z vabilom v „Narodnem Gospodarju“. Vsled tega se mora občni zbor, na katerem se voli le nadzorstvo, ravno tako razglasiti, kakor kak drug občni zbor, na katerem se n. pr. sklepa o bilanci, se voli načelstvo i. t. d. V nasprotnem slučaju bi bila volitev neveljavna.

Vprašanje 2. (Hran. in pos. v P.). Pri naši hranilnici in posojilnici je nekdo dolžan nek manjši znesek in sicer proti osebnemu poroštvu. Ta dolg bi se bil moral poravnati že l. 1908 meseca marca, kar se pa ni zgodilo. Porok se je bil zavezal kot porok in plačnik. Prosimo pojasnila, če on še sedaj jamči, čeprav je bil dolg plačljiv že lansko leto. Ali pa morda traja njegova obveznost samo toliko časa, na katerega se je glasila zadolžnica? Kdaj zastarajo obresti?

Odgovor 2. Porok jamči še vedno nadalje, dasi je bil dolg plačljiv že lani. Porok se je bil zavezal ne samo kot porok, ampak tudi kot plačnik in o takem poroštvu določa § 1357 obč. držav. zakona: „Kdor se je bil zavezal kot porok in plačnik, jamči nerazdelno kot sodolžnik za ves dolg; upniku je dano na prosto voljo, da terjaja najprej ali glavnega dolžnika, ali poroka, ali oba obenem“. Iz te določbe je razvidno, da je obveznost tistega, ki jamči kot porok in plačnik, povsem taka napram upniku kakor glavnega dolžnika. Vaša pravica na-pram glavnemu dolžniku zastari še le po 30 letih, in ravno po tem času zastari torej tudi proti poroku in plačniku.

Pa tudi če bi se bil porok zavezal samo kot porok (ne obenem tudi kot plačnik), bi jamčil vkljub temu še nadalje, čeprav se je zadolžnica glasila na 4 leta in bi se bil imel dolg poravnati že lansko leto. V tem pogledu določa § 1364 obč. držav. zakona: „S potekom časa, med katerim bi bil moral dolžnik plačati, se porok še ne oprostí od svojega poroštva, čeprav upnik ni zahteval poplačila.“

Drugače pa je z obrestmi. Te zastarajo v treh letih (§ 1480 obč. držav. zak.). Sploh Vam

glede plačevanja obresti priporočamo previdnost. Takemu dolžniku, ki niti v dveh letih ne poravnava svojih obrestij, je najbolj enostavno, da se mu odpove posojilo. Če ne plačuje obrestij, kako bo plačal še le dolg?

Vprašanje 3. (Ljudska pos. in hran. v Z.) Od okrajnega glavarstva smo dobili poziv, da naj pojasnimo, v kakšen namen smo izdali znesek 50 K, naveden med izdatki v računskem zaključku za l. 1907 pod imenom: v dobre namene (za izobrazbo). Okrajno glavarstvo trdi, da se je vse-kako dal ta znesek iz denarnih prebitkov zadruga in da bi torej pripadal pravilno k čistemu dobičku l. 1907. Ker pa je glasom zadruginih pravil cel čisti dobiček dejati k rezervnemu zakladu, je okrajno glavarstvo mnenja, da nasprotuje to darilo zadruginim pravilom, in zato nas pozivlje, da pojasnimo ravnanje zadruga. Ali je okrajno glavarstvo opravičeno zahtevati od nas tako pojasnilo in smo zavezani povedati, komu se je izročilo omenjeno darilo? Ali smo sploh dolžni, dati kak odgovor na ta dopis?

Odgovor 3. Okrajnemu glavarstvu morate na njegov poziv pač odgovoriti, ni Vam pa treba dati pojasnila o stvari sami. Odgovorite lahko približno takole:

„Darilo iz tekočih dohodkov med letom 1907 v znesku 50 K v dobre namene (za izobrazbo) ne nasprotuje zadruginim pravilom, glasom katerih je cel čisti dobiček dejati med rezervni zaklad. Naša pravila se glase v § 12 doslovno: Konec vsakega leta sestavi načelstvo po knjigah račun in naredi bilanco tako-le: Med aktiva se vpisujejo: gotovina v denarju, vrednostne listine po dnevnem kurzu, premakljivo in nepremakljivo imetje zadruga in terjatve. Med pasiva se vpisujejo: združni deleži, hranilne vloge v tekočem računu z obrestmi vred, združna izposojila (združni dolgovi) in rezervni zaklad. To, kar ostane aktiv po odbitku pasiv, je čisti dobiček dotičnega leta, ki se dene k rezervnemu zakladu.“ — Čisti dobiček je torej to, kar ostane aktiv po odbitku pasiv. Čisti dobiček se izračuna torej vedno z ozirom na bilančno stanje ob sklepu vsakega upravnega leta. Kaj spada med aktiva in kaj med pasiva, je določeno na istem mestu pravil. Zneski, ki so se izdali med letom iz tekočega denarja, se glasom pravil ne morejo uvrstiti niti med aktiva niti med pasiva in torej sploh ne spadajo v bilanco. Dasi je vsled navedenega izdatka čisti dobiček za l. 1907 res prikrajšan za 50 K, vendar glasom tu navedenega,

razloga to ravnanje ne nasprotuje združnim pravilom, ampak je popolnoma v soglasju z njihovimi določbami. — Podpisano načelstvo se zato ne čuti obvezano, navedeno postavko še natančneje razlagati, ker je v računskem zaključku itak povedano, da je ta vsota izdata za izobrazbo. Da bi pa navajali imena, ravno komu se je to darovalo, se ne more od nas zahtevati, oziroma prosimo, da nam slavno okrajno glavarstvo navede tiste zakonite določbe, na katere se opira, ko stavi omenjeno zahtevo.“

Gospodarske drobtine.

Koliko se v Avstriji zakadi? V preteklem letu se je za kajenje izdalo v Avstriji 247 milijonov kron, torej za $5\frac{1}{2}$ milijonov več nego prejšnjega leta. Vkljub temu, da so izdatki za kajenje poskočili, se je vendar tobačnih izdelkov za 465.000 kg manj razprodalo, kar se razlaga tako, da so kadilci kupovali v primeri s prejšnjim letom boljše vrste tobaka. Nekateri trdijo, da je to okolnost pripisovati splošnemu izboljšanju življenjskih pogojev. Od smodk se je največ pokadilo tujih, namreč 466 milijonov; potem slede portorike, katerih se je 208 milijonov izpremenilo v dim; za tem pridejo viržinke, ki so avstrijska posebnost, in teh se je prodalo 176 milijonov, i. t. d. Naravnost ogromno se popuši svalčic. Na prvem mestu stoje t. zv. „šport“, katerih se je popušilo skoro $2\frac{1}{2}$ milijardi, cenenih „dram“ pa 1140 milijonov. Potem slede „damo“ (350 mil.), „ogrske“ (191), „Memphis“ (145), „Sultan“ (72), i. t. d. Največ se zakadi, kar je naravno, v obeh najbogatejših deželah države, na Češkem in Doljnem Avstrijskem, kjer se je za okoli 3 milijone več pokadilo nego v prejšnjem letu. Vseh smodk se je v Avstriji popušilo nad $1228\frac{1}{2}$ milijonov, in od tega jih odpade na Češko 422.488.480 in na Doljno Avstrijo 318.465.803. Najhujsi kadilci so na Dolnje Avstrijskem, kjer pride povprečno na vsakega prebivalca K 7'66 izdatkov za tobak. Izkupiček za smodke se je državi pomnožil za 6'4 odstotke, pri svalčicah pa za 11'1 odstotka.

Pridelek riža v Italiji. L. 1907 se je v Italiji pridelalo 10.449.658 hektolitrov riža, za 1.206.000 hektolitrov več nego prejšnje leto. Največ riža se je pridelalo v Pijemontu, namreč $5\frac{1}{2}$ milijonov hektolitrov, to je nad polovico vsega pridelka v Italiji.

PREGLED

poslovanja hranilnic in posojilnic na podlagi vposlanih mesečnih izkazov
za mesec januarij 1909.

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Artiče	13061	06	10700	18	23761	24	10085	92	1200	—	1500	—	1960	—	16
Bobovišče - Brač															
Besnica	9488	11	9174	46	18662	57	5708	45	2341	04	2000	—	2432	52	53
Baderna															
Bajagič	52232	76	50063	76	102285	52	6640	—	2500	—	35605	23	20196	09	224
Barban															
Baška															
Beram	10944	26	9691	39	20635	65	858	15	1677	12	3544	76	2810	73	122
Belapeč															
Biograd															
Blagovica	8978	10	7477	11	16455	21	5255	—	961	67	3000	—	400	—	213
Bled															
Bloke	20506	94	13699	32	34306	26	11094	—	4254	74	9116	60	5212	14	354
Boh. Bistrica	27982	87	26388	45	54371	32	19137	50	8024	88	4815	45	9854	92	139
Boljun	4579	97	3872	42	8452	39	277	50	400	—	1897	77	364	45	111
Boljunec	2750	56	3795	73	6546	09	135	—	10	—	3180	—	1405	08	311
Borovnica															
Boštanj	2308	64	2525	63	4834	27	920	36	940	—	1140	—	440	—	89
Brezovica															
Bučka															
Buzet															
Bogomolji	3577	11	3733	64	7310	75	1395	51	100	—	2293	04	4	10	38
Besnica p. Kranju															
Celje															
Cerklje	5646	75	5927	22	11573	97	4899	—	2320	—	590	—	410	—	187
Cerklje pri Krš.															
Cerkno															
Cirknica	97236	72	96448	84	193685	56	50401	13	41798	79	38252	02	11175	—	616
Cirkovce	11130	98	11089	10	22220	08	8023	—	1159	—	3323	—	450	—	102
Col															
Cres															
Čatež															
Češnjica	13075	83	12078	95	25154	78	1735	—	5123	60	6700	—	—	—	201
Čitluk															
Črmošnjice															
Črna gora	11687	66	11686	10	23373	76	11366	12	400	—	415	—	128	33	91
Črni vrh	12226	24	13592	15	25818	39	5620	99	3406	76	6267	—	1677	56	245
D. M. v Polju															
Dicmo-Donje															
Dicmo H. s. b.	94259	41	93918	13	188177	44	1727	—	200	—	84130	—	7555	—	222
Dob	6632	50	4491	—	11123	50	2524	—	4791	—	500	—	—	—	49
Dobje	4187	46	3901	35	8088	88	2515	—	1600	—	1200	—	200	—	44
Dobova	3392	—	4030	—	7423	85	381	16	527	91	760	—	310	—	131
Dobrepolje	57314	83	47460	20	104775	93	21341	10	9958	50	21179	—	14122	44	—
Dobrinj															
Dobrova	3943	10	3051	80	6994	61	2380	—	402	12	850	—	—	—	28
Dobrna	8923	06	6805	84	15728	49	3135	70	2260	10	2240	—	2400	—	148
Dol	12871	08	12750	38	25621	46	1742	—	1550	—	4700	—	1700	—	48

[illegible]

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Konjice	8839	77	8286	87	17126	64	8705	98	1240	--	2120	--	--	--	74
Korte	2148	42	2162	15	4310	57	330	82	5	--	2100	--	--	--	53
Laporje	4677	04	3797	12	5474	16	4648	49	371	60	620	--	--	--	21
Laško															
Leskovec	8532	57	7573	80	16106	37	4075	--	2082	--	2649	--	1410	--	428
Leskovica	4399	85	2300	31	6700	16	1712	31	427	30	1172	54	2114	61	94
Lindar	9043	44	8994	17	18037	61	7318	--	1817	02	1076	08	1234	71	123
Ljubljana, lj. pos.															
Ljubljana, o. k. z.															
Ljubljana, vzaj. podp. društvo .															
Ljubno															
Loka	778	42	2359	17	3137	59	640	--	468	--	1249	87	20	--	36
Loški potok . . .	7292	--	7093	92	14385	92	1678	46	594	34	1026	23	--	--	160
Lovreč															
Luče															
Leše	5451	61	5703	46	11155	07	5425	76	665	-	500	--	--	--	16
Livade	13612	45	11704	35	25316	80	3225	15	1102	01	10381	49	4977	82	202
Lukovica															
Makarska															
Makole	39851	61	25615	06	65466	67	12874	87	16477	71	2420	--	5122	30	--
Mali Lošinj . . .	138643	41	158332	41	316975	82	87493	94	72492	50	64821	25	26645	04	388
Marenberg	24863	24	13688	77	38552	01	1320	--	1558	72	400	--	11506	69	--
Maribor: Sp. Lj. Pos.															
Maribor: H. p. kat. meš. . .															
Medulin	20120	32	19853	60	39973	92	1695	50	1816	06	17792	22	15705	15	386
Mengeš	27494	23	24863	17	52357	40	6436	20	12360	01	2700	--	2861	--	453
Metlika															
Milna															
Mirna															
Mirlovič-Zagora .															
Mokronog	21974	22	18160	28	40134	50	4849	--	5042	--	12900	--	3510	--	534
Moravče	16517	90	16811	02	23328	92	12190	--	1532	47	7170	--	1230	--	134
Mošnje	5303	21	6563	41	11866	62	1090	--	1569	61	2340	--	1020	--	140
Mozirje	870	14	3495	70	4374	84	656	25	380	--	3110	--	50	--	64
Mirna peč	43001	50	41370	91	84372	41	18710	40	209	--	24180	--	--	--	24
Nadin															
Naklo	1231	44	1119	61	2301	05	896	39	1202	--	200	--	--	--	83
Nerezine															
Nova cerkev . . .	1196	01	1360	--	52228	58	1520	--	60	--	1100	--	--	--	30
Novalja															
Omišalj	5158	19	7517	32	9295	08	2806	01	6443	70	400	--	491	51	178
Oprtalj															
Opuzen															
Obrt. kred. zadr. Otok kod Sinja	2235	80	20361	--	4269	80	1000	--	--	--	2020	--	650	--	98
Otrič - Strugama	4905	96	4764	33	9670	29	942	--	450	--	4290	--	558	--	65
Pag															
Pazin															
Petrovče	2615	76	3251	--	5866	76	2230	--	400	--	850	--	200	--	57
Pišece															
Planina-Studeno	11168	15	9896	47	21064	62	636	--	690	--	7570	--	341	18	176
Pločice-Konavljje	60765	84	60628	37	121494	21	84710	03	13791	49	113753	21	14947	74	100
Podbabje	21440	70	20896	71	42337	41	250	--	842	51	20054	20	--	--	--

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Podljubelj . . .															
Polhov gradec . . .	9237	33	8551	52	17788	85	5518	35	1690	64	1000	—	690	—	169
Poljane . . .	147211	07	133025	98	280237	05	116524	56	17452	45	400	—	3332	—	437
Poljčane . . .															
Pomjan . . .	8390	95	9346	91	17727	86	3828	88	1790	—	7110	—	401	32	259
Postojna . . .	4470	20	4667	87	9138	07	3753	60	304	—	700	—	290	—	63
Ponikva . . .	3477	42	3923	27	7400	69	3304	—	1081	50	840	—	100	—	52
Sp. Polskava . . .	1782	10	1600	85	3382	95	887	46	200	—	1400	—	—	—	63
Predšvor . . .	7752	60	7007	30	14459	90	2662	—	5281	09	860	—	1140	—	102
Preska . . .	9209	72	8697	03	17906	75	2474	40	18641	81	4400	—	3755	—	13
Prihova . . .	10626	50	9993	11	20619	91	2820	—	314	—	550	—	—	—	54
Proložac . . .	14918	37	12200	80	27112	67	2	—	7540	—	8274	51	—	—	453
Prosek . . .	19141	32	18707	40	37848	72	790	—	—	—	18745	—	5895	20	403
Pula . . .															
Punat . . .	25703	98	19054	99	44758	97	15031	84	14518	03	3000	—	40	—	76
Podzemelj . . .															
Podčetrtek . . .	3134	60	2290	—	5424	60	2085	—	—	—	2000	—	—	—	20
Rab . . .															
Radeče . . .	38573	52	39598	82	78172	37	14037	17	18679	45	20316	67	14761	47	522
Radovica . . .	4155	16	2552	93	6708	29	1360	—	942	83	1500	—	400	—	72
Radunič . . .															
Rajhenburg . . .	6996	52	7706	43	14702	—	4803	26	151	10	960	—	28	—	117
Ravidol . . .	1636	20	382	80	2599	16	1335	—	310	—	500	—	200	—	88
Rečica . . .															
Reka koč . . .	313	—	520	—	833	—	313	—	20	—	—	—	—	—	23
Ribnica . . .	120013	01	119241	15	239254	26	46421	10	6242	89	66650	—	6689	73	388
Ricmanje . . .															
Rob . . .	12236	29	12891	30	25133	59	5847	64	3334	59	6000	—	1290	—	223
Roč . . .															
Rogoznica . . .	2238	52	2047	66	4286	18	2442	49	2369	15	2920	86	930	—	135
Rova . . .	3716	94	2545	66	6262	66	726	—	800	—	1740	—	1732	18	240
Rovte . . .															
Raka . . .															
Sodražica . . .	14951	57	16316	92	31316	92	9394	—	600	—	8730	—	100	—	52
Svecma . . .															
Stari trg pri Ložu . . .															
Selca na Braču . . .	7195	59	6417	25	13612	84	6448	33	—	—	3050	—	—	—	14
Selca p. Škof. . . .	27565	24	21292	84	48858	08	17129	39	8112	36	4190	—	5011	—	346
Semič . . .	11910	78	9149	31	21060	09	6904	—	6893	65	1940	—	400	—	4
Senožeče . . .	6722	53	6915	74	13638	27	550	—	256	21	3290	—	4990	—	345
Sevnica . . .	21393	09	19431	10	40824	19	10842	—	8607	70	5840	—	7049	—	2116
Slatina . . .	110295	84	107968	75	219161	50	60618	—	36278	38	36530	—	20654	—	741
Slivnica . . .	1919	94	1329	—	3248	94	910	—	829	—	—	—	—	—	47
Sl. Gradec . . .	5434	72	2834	35	8269	07	4775	40	1488	90	825	25	372	—	206
Smlednik . . .	8784	38	8339	88	17124	26	7778	—	434	69	1100	—	450	—	13
Sorica . . .															
Spodnjalo . . .															
Split . . .															
Srednja vas . . .	17674	20	12297	34	29971	54	7589	69	6696	80	2430	—	2640	—	405
Staracerkev . . .	7162	69	6268	56	13431	25	5352	16	702	—	400	—	1310	25	59
Stara Loka . . .															
Starigrad . . .															
Starilog . . .															
Staritr . . .															
Struge . . .															
Studenci, Štaj. . .	713	80	708	—	1421	80	145	—	100	—	—	—	—	—	15

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Sučuraj . . .	10693	—	9795	20	20488	20	6410	—	960	—	1830	—	—	—	49
Suhor . . .															
Sutivan . . .															
Sv. Ema . . .	1459	82	1831	71	3291	53	580	—	738	74	940	—	230	—	273
Sv. Ivan p. Trstu	43015	74	36533	96	79549	70	14451	97	14427	21	1820	—	9765	40	371
Sv. Jakob ob S.															
Sv. Jur j. žel. .	33165	56	26841	84	60007	40	20463	26	14726	51	2650	—	2755	—	217
Sv. Križ (Kastav)	2515	30	3899	50	6414	80	1530	—	696	—	1000	—	650	—	108
Sv. Križ p. Kost.	17731	30	26056	86	43788	16	12724	64	4586	64	1880	—	1962	99	2
Sv. Križ p. Litiji															
Sv. Kunigunda .	6705	54	5240	95	11946	49	1502	—	1624	—	1190	—	1247	89	95
Sv. Lenart . . .	36370	61	34648	57	71019	18	14565	22	13214	01	10460	64	13708	16	+3
Sv. Lovrenc na															
Drav. polju . .	42784	49	42590	32	25374	81	37795	20	5820	20	22615	—	455	—	49
Sv. Lucija . . .	2522	46	3248	70	5771	16	910	—	—	—	1720	—	1500	—	132
Sv. Križ pri Trstu	7276	85	6749	53	34026	38	5117	—	695	—	2830	—	—	—	45
Stoperce . . .	769	49	545	20	1314	69	615	—	135	—	410	—	—	—	22
Sv. Mihael poleg															
Šošanja . . .															
Sv. Nedelja . .															
Sv. Peter pri No-															
vem mestu . .															
Sv. Petar u Šumi															
Sv. Peter n. M. .															
Sv. Peter v S. d.	3517	51	3213	—	148596	27	3390	—	2000	—	2180	—	—	—	142
Sv. Trojica . . .	14853	—	13700	—	285531	—	1880	—	—	—	2700	—	—	—	42
Sv. Benedikt . .	7426	73	7149	45	14576	18	3888	88	2191	77	1790	—	2200	—	260
Sebelje . . .	11162	35	10422	85	21585	20	6233	74	946	50	339	78	1171	07	124
Št. Ilj p. Turj .															
Št. Janž (Dolenj)	2145	74	2189	51	4385	25	829	49	616	—	570	—	863	42	161
Št. Janž na Dr. p.	48919	23	41081	37	90000	60	—	—	—	—	—	—	—	—	48
st. Jernej . . .															
Št. Jurij p. Kum															
st. Jurij p. Kr. .															
Št. Lambert . .	2782	—	2644	—	5426	—	2574	—	44	—	—	—	200	—	25
Št. Peter n. K. .	94461	54	93186	66	188648	20	29625	38	12814	77	55300	—	3296	17	504
Št. Rupert . . .															
Št. Vid n. Ljub.															
Št. Vid pri Zatič.															
Št. Vid p. Grobel.															
Šibenik . . .															
Škocijan . . .															
Škofja Loka . .	13214	96	12491	42	25706	38	8063	14	3834	16	2550	—	3200	—	92
Šmarje . . .															
Šmartno p. Kran.															
Šmartno p. Litiji															
Šmartno p. Šm.															
goro . . .	4453	12	3513	—	7966	12	4447	—	613	—	300	—	—	—	45
Štokovci . . .															
Šturije . . .	20366	34	17882	10	38248	44	13179	98	1744	35	3052	—	4404	96	333
Št. Vid p. Vipavi	3242	38	3673	—	6915	38	2484	—	460	—	3160	—	600	—	33
Tinjan . . .															
Tomaj . . .															
Tomišelj . . .	7152	61	10700	57	17853	18	2924	—	2612	10	5568	—	1520	—	—
Toplice . . .	6468	53	7014	23	13482	71	3335	77	2701	79	510	—	2700	—	153
Trešče . . .	1122	01	769	12	1891	13	39	22	418	—	300	—	761	08	156

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Trebelno . . .															
Trilj															
Trnovo															
Tržič															
Tržišče															
Tučepi	10081	59	15022	27	25103	86	41251	—	3000	—	11979	10	—	—	134
Tunice															
Trata	20075	15	20100	—	40175	15	19475	—	—	—	—	—	600	—	—
Trebnje	19687	93	18063	46	37751	39	14989	78	1579	21	6420	—	2056	32	98
Vabriga															
Vače	123032	14	123032	84	245984	98	5463	50	683	50	—	—	—	—	39
Velke Lašče . . .	70571	28	61315	09	131886	37	19435	27	34644	27	5775	—	25431	81	321
Vel. Lošinj															
Videm	3327	84	2263	03	5590	87	2884	—	260	—	—	—	149	07	208
Vinjani															
Vipava															
Višnja gora															
Višnjan															
Vodice	18171	80	22771	43	40843	23	13615	—	3884	—	6939	—	1006	84	145
Vodice (Dalm.) . .															
Vojsko	3764	35	2931	23	6695	58	3411	66	251	66	39	47	151	23	44
Vrbnik															
Vrhnika	26463	14	14377	86	40841	—	15420	76	7219	76	1730	—	5342	85	—
Vrlika															
Vrvari															
Vurberg	5462	28	5417	76	10880	24	4740	—	66	—	3600	—	600	—	51
Vič	1143	41	1078	15	2221	56	1106	—	174	—	—	—	20	—	30
Zagorje ob Savi . .															
Zagradec															
Zaostrog															
Zatičina															
Zg. Besnica															
Zg. Tuhinj															
Zibika															
Zreče	2005	44	2002	02	4007	52	1991	—	294	—	200	—	—	—	26
Zrenj															
Ziče	3338	60	2900	10	6238	70	2859	—	620	—	375	—	360	—	73
Ziri	31426	27	33372	89	64799	16	12853	—	24521	64	7740	—	10975	—	253
Zminj															
Župa-Raščane . . .															
Žužemberk															

Zavarovanje kônj na Bavarskem. Na Bavarskem je l. 1907 delovalo 436 društev za zavarovanje konj. Ta društva so imela 31.406 članov, konj pa je bilo zavarovanih 71.612 za skupno vsoto 60 mil. mark. Tega leta je bilo 3742 slučajev bolezni. Za odškodnino se je članom izplačalo 1,800.000 mark. Država je podelila 20.000 mark podpore. Rezervni zaklad znaša 384.000 mark.

Stanje vlog čeških bank koncem l. 1908. Pri osrednji banki čeških hranilnic je znašalo stanje pri nji naloženega denarja K 98,725 516·45, pri živnostenski (obrti) banki za Češko in Moravsko v Pragi K 95,004.482·38, pri češki obrtni banki 40,012.238·14 kron; ta banka ima poleg tega v prometu lastnih 4 1/2 % bančnih dolžnih pisem v znesku za 16,639.900 kron.

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Šmartnem pri Kranju,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 21. februarja 1909 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobrenje računskega zaključka za l. 1908.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure na istem prostoru in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo

na

XI. redni občni zbor

I. delavskega konsumnega društva na Jesenicah,

registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bode vršil v nedeljo dne 14. svečana 1909 ob 3. uri popoldne v prostorih „Delavskega doma“ na Savi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1908.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Višnji Gori,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil v nedeljo, dne 7. februarja 1909, ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1908.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

III. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Kamniku,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil na svečnico, dne 2. februarja 1908 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1908.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

redni občni zbor

Mlekarske zadruge na Dobrovi,

registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bo vršil dne 14. februarja t. l. ob 3. uri popoldne v mežnariji.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure na istem kraju in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal brez ozira na število navzočih članov.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Ribnici,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 7. februarja t. l. v prostorih hranilnice in posojilnice ob 3. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1908.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem kraju in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo sklepal veljavno ob vsakem številu članov.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Česnjici,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo dne 14. februarja 1909
ob 4. uri popoldne v prostorih hranilnice in po-
sojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1908.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Raznoterosti.

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

Šebreljske štedilne posojilnice v Šebreljah,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bode vršil dne 21. februarja 1909 ob 3. uri
popoldne v uradu posojilnice.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega
občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Volitev odbora.
4. Volitev nadzorstva.
5. Odobrenje letnega računa za l. 1908.

K obilni udeležbi vabi

Odbor.
t. č.

Oglas.

Sazivljem

glavnu skupštino

Seoske blagajne u Gradcu,
u nedelju na 7 veljače o. g. u 8. sati izjutra sa
sljedećim dnevnim redom:

1. Glasovanje i odobrenje zaključnog računa
za godinu 1908.
2. Promjena članova ravnateljstva i nadzor-
nog odbora.
3. Ustanove za rasprodaju potrepština.
4. Slučajni prijedlozi.

Gradac, dne 20. siečnja 1909.

Ravnatelj P. Andrijašević.

Vabilo

na

REDNI OBČNI ZBOR

Gospodarskega društva v Soèrgi p. Buzetu,
registrovane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo dne 14. februarja 1909
v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računov za l. 1908.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti. Načelstvo,

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Strugah,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 14. svečana 1909 popoldne
ob 3. uri v posojilniški pisarni.

Vspored:

1. Branje in odobrenje zapisnika zadnjega
občnega zbora.
2. Potrjenje računa za l. 1908.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti. Odbor.

Vabilo

na

IV. redni občni zbor

Mlekarske zadruge v Srednji vasi
v Tuhinjski dolini,
registrovane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bode vršil v četrtek dne 25. februarja 1909
ob 9. uri dopoldne v mlekarni v Srednji vasi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1908.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti. Načelstvo.